

דיני תופר

מלאכת תופר

א- ההבדל בין מלאכת תופר למלאכת קושר, והלא בשניהם הוא מחבר דברים זה לזה :

a. מרכבת המשנה "ומדמה לה רבנו לתופר שהוא מחבר דברים נפרדים ע"י השלישי שהוא החוט וכה"ג בנדון דידן ע"י קולן של סופרים משא"כ בקושר".

b. ערוך השולחן - "ואם תשאל דא"כ קושר ותופר אחת הם דהא גם קושר מחבר הדברים זה לזה דאינו כן דחיבור דקשר ראוי להתירו ולהשיבו לקדמותו משא"כ בתופר ומדבק שכשירצה להשיבם לקדמותם בהכרח לקלקלם ולקרוע זה מזה מה שאינו כן בקושר".

גדרי המלאכה

מלאכת תופר

א- - "במענה על מכתבו השני, הנה בענין התפירה כמדומה שעכ"פ רמזתי במכתבי הקודם, שלכאורה ענין התפירה יש בו שני פרטים: א) חיבור שני דברים נפרדים ע"י דבר שלישי. ב) שדבר המחבר צ"ל ע"י חוט התפירה. היינו שהוא נכנס בדוחק בהנקב כו'.

ב- וחבור יכול להיות גם ע"י חוט של מתכת וכמו שגם במשכן אחד החוטים היי של זהב (ובזה נפתר הספק שלו במכתבו בנוגע לחוט של ברזל). ולכן חייב ג"כ המדבק ניירות או עורות ע"י דבר שלישי, דבק.

גדרי המלאכה-
מכתב כ"ק אד"ש-

מלאכת תופר

א- ובזה מובן ג"כ החילוק דחבור ענין של פרקים או תופר, שהתפירה הוא ע"י דבר שלישי, משא"כ ענין של פרקים.

ב- וזהו ג"כ ההיתר כשהנקבים רחבים מתוקנים ועגולים, כי אז החוט לא בדוחק.

ג- וע"פ הנ"ל מובן ג"כ ההיתר, המובא בפשטות, דהכנסת קרסים בלולאות.

גדרי המלאכה-
מכתב כ"ק אד"ש-

מלאכת תופר

א- וע"פ הני"ל מובן ג"כ ההיתר דזיפער, כיון דבזה אין דבר שלישי המחבר. והוא נכנס בדין כלי של פרקים.

ב- ולא עוד אלא אפילו הי' בנדון הזיפער חוט המחבר, הנה ע"פ הני"ל יש להתיר זה, שהוא ע"ד נקב עגול תפור ורחב שמותר להכניס בו השנצים,

ג- שהטעם בזה הוא שאינו כמו תפירה שהוא הדוק.

גדרי המלאכה-
מכתב כ"ק אד"ש-

מלאכת תופר

מדבק

- א- 'התופר ב' תפירות וקשר או ג' תפירות אעפ"י שלא קשר חייב אבל ב' תפירות ולא קשר פטור מפני שאינו מתקיים אבל אסור מדברי סופרים ואם קשר חייב גם משום קושר'.
- ב- המפרק ניירות דבוקים הרי זה תולדת קורע והמדבק ניירות או עורות בקולן של סופרים וכיוצא בו הרי זה תולדות תופר וחייב במה דברים אמורים כשדיבוק זה נעשה לקיום.

מדבק

מלאכת תופר

מדבק

א- כתב בספר 'טל אורות' שם, שבדבק ע"ג בד לא מיחייב בכלל משום תופר, דבבגד דעיקר תפירתו הוא ע"י חוט כשמחבר א"כ בענין אחר אין כאן חיבור כלל.

ב- יש שכתב לאסור להכניס תמונות לאלבום, כאשר התמונות נסגרות ע"י ניילון שמתדבק על התמונות.

מדבק

מלאכת תופר

תפירה על דבר קשה –

א- מני"ח 'וזה פשוט דלא נקרא תופר או קורע רק בדברים הרכים או עורות דדרכן לתפור אבל מה שהאומנים עושים שתופרים כלי חרס שבורים כמו פארציליין וכדומה לא שייך תופר רק עושה כלי או שובר אבל תפירה וקריעה לא שייך כלל כי במשכן היו יריעות וכדומה וזה פשוט'

ב- משנ"ב – "ונ"ל דה"ה כשמדבק עץ לעץ ע"י דבק כנהוג ג"כ שם תופר עליו"

תפירה על דבר קשה

מלאכת תופר

תפירה על דבר קשה –

a. הגרשז"א תמה על עיקר דבריו של המשנ"ה, וס"ל שאף הוא לא מחמיר 'אלא כאשר ע"י הדבק נעשו שני דברים לגוף אחד ממש"

b. – ולכן במדביק נייר לבקבוק, דאין הנייר נעשה חלק מן הבקבוק ממש אלא נשאר כדבר בפ"ע המודבק לבקבוק אין איסור של 'תופר' יקורע'.

תפירה על דבר קשה

מלאכת תופר

תפירה על דבר קשה –

א- דיבוק מודעה לכותל –

a. לכאורה תלוי במח' המשנייב והמני"ח.

b. יש להקל במקום הצורך ע"י נכרי.

c. יש שכתב להתיר באם זה נעשה רק למס' שעות בלבד.

d. באם המודעה כבר מודבקת ומתחילה להתרופף יש שכתב שמותר להדקה לכותל.

ב- דבק שעל כפתור המקרר – כנ"ל.

ג- אין איסור לחבר נירות וכיו"ב ללוח ע"י מגנטים שאי"ז תופר.

תפירה על דבר קשה

מלאכת תופר

תפירה על גוף האדם –

מקל [ציי"א]

a. אין תפירה כשמדביק על גוף האדם –

'אבל לפי דברינו שפיר אין לאסור בזה גם לא משום תופר, מפני שגם בזה נאמר דאין תפירה בגוף האדם, דלא מצינו בכזאת במשכן, וגם לא שום גילוי דקרא לכך, ולבוא לחוש עכ"פ משום איסור דרבנן לזה כבר יש לצרף גם הדעה השניה המובאת ברמ"א שם /או"ח סי' שיי"ז/ דאיתא שיש מתירין בתפירה שאינה של קיימא, ורק אין להתיר בפני ע"ה'.

תפירה בגוף
האדם

מלאכת תופר

תפירה על גוף האדם –

מקל [ציי"א]

a. אפילו תפירת גוף האדם עצמו איננה אסורה –

b. נראה כדעתו של הגר"י אברמסקי ז"ל שהשיב בזמנו (כמובא בספרו שם) שאין איסור תורה של תפירה באדם באשר אין דרך תפירה בגוף האדם. 'דלכל היותר משמש זה רק כהכנה והכשרה לאל מה שיתחברו השפתים זל"ז לאחר מיכן מכח חיותן העצמית שנשאר בהן, ויקרה זה ע"פ רוב באחד מימות החול'.

תפירה בגוף
האדם

מלאכת תופר

א- תפירה על גוף האדם –

מחמיר [גרשז"א]

a. הדבקה על הגוף נראה שמותר – כסברת המני"ח וראה לעיל שאף לבה"ל אף שכאן קיל טפי.

b. תפירת הגוף ממש אסורה משום תופר - "שמעתי מהגרש"ז אויערבך זצ"ל, דתופר ממש שייך גם בגוף האדם".

c. אף הדבקה בדבק של חתך הוי איסור מה"ת.

תפירה בגוף
האדם

מלאכת תופר

א- תפירה על גוף האדם –

מחמיר [גרשז"א]

a. אך הדבקת פלסטר או פרפר – נראה שאין זה איסור תופר 'כי אין כאן מעשה תפירה ורק מונעים הפרדה'.

b. ויש מי שמסתפק שמא גם פלסטר אסור משום שגורם להדבקת העור.

תפירה בגוף
האדם

מלאכת תופר

הידוק חוטים

א- 'בגד שהוא תפור ועומד והניח החוט ארוך ונתפרדו שתי חתיכות הבגד זו מזו במקצת וחוטי התפירות נמשכים ומותח את ראש החוט כדי להדקן ולחברן זו היא תפירתן וחייב אף על פי שלא קשר אם נתחברו כשיעור ג' תפירות'.

ב- כפתור שנתרופף תפירתו אסור למתוח את התפירה על מנת להדק את הכפתור, וכן אסור לקרוע את הכפתור מן הבגד.

הידוק

NctoDo.com

מלאכת תופר

הידוק חוטים - משום אורג.

- א- אם חוט של בגד או מפה נתפס על מסמר וכדומה ועל ידי כן נמשך חלקית מהאריג ובדרך כלל גורם לקמטים בבד, אסור למתוח את הבד וליישר הקמטים כדי שהחוט שנמשך יכנס בחזרה למקומו באריג.
- ב- ואע"ג דבפועל אין הוא עושה פעולה של אריגה דהוא רק מותח את הבד, מכל מקום זה חשיבא אורג, כמו שמתחת חוטי התפירות שנפתחו הוי זה תופר וחייב.
- ג- ויש שכתב שכל זה כשמותח בכוונה אך כתב שאם נמתח על ידי לבישתו אין זו מלאכה כלל אף שהוא פסיק רישיה.

אורג

מלאכת תופר

סיכת ביטחון

א- מכתב כ"ק אד"ש :

במענה על מכתבו עם המוסגר בו שקו"ט בנוגע להשתמשות במחט בטחון בשבת. מובן שנבהלתי מהקס"ד בסיום התשובה שלו, שלא רק אסור אלא שחושש גם לאיסור דאורייתא ח"ו, וחס ליי לזרעא דאבא לעשות כו"כ מבנות ישראל הכשרות בדורנו זה ובדורות שלפנינו לטועות בכגון דא, . . ומובן שע"ד שדבר משנה שמצוה לקיים דברי חכמים, הרי מצוה לקיים מנהג זקנות מישראל מכמה דורות מבלי מוחה בידם. בטעמי ההיתר הנה יש לומר כמה ענינים וכדאי צירופם יחד לבאר מנהג הנ"ל, והם :

סיכת בטחון

מלאכת תופר

סיכת ביטחון

א- מכתב כ"ק אד"ש :

א) במתכת ובחוט של מתכת אין תפירה . . ומה שנמצא באיזה דברים חיבור או תפירה שלא ע"י חוטים, היינו דוקא בענין שדרכו לחברו באופן כזה.

ב) כבר ידוע דעת רבנו יואל אשר נפסקה הלכה כמותו אשר צ"ל תפירה של קיימא, וקיימא בעניני שבת מצינו במפורש בענין קשר של קיימא, שהיינו דוקא בעומד להתקיים לעולם . .

סיכת בטחון

מלאכת תופר

סיכת ביטחון

א- מכתב כ"ק אד"ש :

ובנדון דידן יש להוסיף שמחט ובמחט בטחון ביחוד הנה רואים במוחש בכל ענינים שמשתמשים בהם לשם חיבור שאי אפשר שישארו כך לעולם.

ג) השימוש במחט בטחון הרי ע"פ רוב - השימוש הוא דוקא בענינים של צורך היום, שאז מתירים בתרי דרבנן אפילו לכתחלה וכמובא בכ"מ.

סיכת בטחון

מלאכת תופר

א- "ואותן שמהדקין הבגדים סביב זרועותיהם ע"י החוט שמותחים אותו ומתהדק אסור למותחו בשבת משום תופר (ואף שאינה תפירה של קיימא שהרי אינו מהדקו אלא בשעה שלובשו ובשעה שפושטו מרפה אותו מכל מקום אסור מדברי סופרים מפני שדומה לתופר) אלא אם כן יהיו הנקבים רחבים קצת ומתוקנים בתפירה ובעיגול שאז אינו דומה לתופר"

a. מותר לסגור כובע בסוודר – כיון שיש נקבים רחבים.
b. בגדי נשים שיש בשרוול או בצוואר חוט להידוק- מותר בתנאים הנ"ל.
c. ווילון שיש בו חוט להידוק.

תפירת ארעי

מלאכת תופר

תפירה שאינה של קיימא

א- צריך ביאור מה זה שונה מהמבואר בסיי שיז, ו – שאין איסור של קורע בתפירה שאינה של קיימא, דלכאורה מפורש באדה"ז שאף תפירה שאינה של קיימא אסורה מד"ס :

a. להעיר כי הרמ"א כתב כי אכן נהוג להקל בתפירה שאינה של קיימא.

b. קצה"ש : ההיתר בקורע הוא מפני דהוי תרי דרבנן א. תפירה שאינה של קיימא, ב. קורע שלא ע"מ לתפור. וכ"פ הרבה פוסקים

תפירה שאינה של קיימא

מלאכת תופר

תפירה שאינה של קיימא

- a. נראה לדייק מלשון אדה"ז שרק כאשר התפירה נעשית בצורת תפירה ולא בצורת דיבוק יש איסור.
- b. יש שכתב שיש לחלק ולהקל יותר בדבר שבולט שאיננו עשוי לקיום כלל ועיקר כגון 'הדבקה ע"י פרפר או פלסטר'. וכ"נ מהמכתב הנ"ל.
- c. ע"פ המכתב דלעיל נראה הרבה קולא.

תפירה שאינה של קיימא

מלאכת תופר

תפירה שאינה של קיימא

א- מכל הנ"ל ני"מ למעשה ל:

a. פלסטר:

a. באם מדביקו רק על הגוף ולא מניי וביי יש גם היתר הנ"ל.

b. למעשה ראוי שלא להשתמש שלא לצורך ממשי.

c. יש גם שחששו למכבי"ש, וקורע.

תפירה שאינה של קיימא

מלאכת תופר

תפירה שאינה של קיימא

א- מכל הנ"ל נ"מ למעשה ל :

a. תחבושת הגיינית :

a. אין את ההיתר של הדבקה על גוף, אך יש את ההיתר של הטל אורות

b. יש לדון האם יש כאן תרי דרבנן.

c. מפני כבוד הבריות

d. בכל מקרה ראוי לפתוח מלפני שבת.

b. טיטולים של פעם :

תפירה שאינה של קיימא

מלאכת תופר

תפירה שאינה של קיימא

א- מכל הני"ל ני"מ למעשה ל :

a. מדבקת סימון : 'פתקאות לרישום תזכורות, הודעות וכדומה,

וכן דיגלונים העשויים לסמן בהם מקום בספר, ובהן פס -
דבק להדבקתן הזמנית, והן נפרדות בנקל ממקום הדבקתן
בלי לגרום לקריעת הנייר, מותר להדביקן לזמן קצר
ולהפרידן

b. ועוד

c. בכל הני"ל יש לדון גם מצד קורע.

תפירה שאינה של קיימא

מלאכת תופר

רוכסן/סקוטש

- א- אין מועיל היתר נקבים גדולים 'בתפירה של קיימא':
- a. עפ"ז יש לדון האם יש איסור לסגור 'רוכסן' באם יתכן וישאירו סגור 'לעולם', ויש שכתב להקל בזה. וכ"ה ע"פ הסבר כ"ק אד"ש 'וע"פ הנ"ל מובן ג"כ ההיתר דזיפער, כיון דבזה אין דבר שלישי המחבר'. ודלא כיש מחמירים בזה.
- b. אמנם באם נעשה לקיום יש מקום לאיסור מצד מלאכת 'בונה'.
- c. כמו כן יש לדון במחבר 'עטרה' וכיו"ב 'לחצניות' [טיק- טק] כאשר זה נעשה לחיבור תמידי.

תפירה לקיימא בשינוי

מלאכת תופר

דפים -

- א- אסור לסגור מעטפה או לחבר דפים באמצעות מהדק.
- ב- תיק שמאגדים בו ניירות (מכתבים וכדו'), והם ניתנים להוצאה והכנסה על ידי פתיחת לולאות, המתכת וסגירתן - מותר לפותחו ושוב לסוגרו.
- ג- אפילו כאשר החיבוא של הדפים נעשה על ידי כפיפת פסי מתכת או פלסטיק, הפ"כ מותר, כל עוד שאינם מתהדקים היטב היטב.
- ד- מותר להשתמש בסיכות נייר אפילו אם דעתו שישאר שם לאורך ומן כיון שהן רק מחזיקים הדפים יחד.

דפים

